

Suvestinė redakcija nuo 2011-08-24 iki 2012-01-21

Nutarimas paskelbtas: Žin. 1998, Nr. [33-882](#); Žin. 1998, Nr. [34-0](#), i. k. 0981100NUTA00000385

Nauja redakcija nuo 2011-08-24:

Nr. [915](#), 2011-08-17, Žin. 2011, Nr. 105-4924 (2011-08-23), i. k. 1111100NUTA00000915

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL ŽEMĖS REFORMOS VYKDYMO KAIMO GYVENAMOJOJE VIETOVĖJE

1998 m. balandžio 1 d. Nr. 385

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo (Žin., 1991, Nr. [24-635](#); 1997, Nr. 69-1735; 2000, Nr. [56-1649](#); 2001, Nr. [71-2524](#); 2002, Nr. [112-4974](#), Nr. [112-4975](#); 2004, Nr. [117-4371](#); 2009, Nr. [81-3358](#); 2010, Nr. [72-3618](#)) 15, 19 ir 21 straipsniais, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti pridedamus:

1.1. Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašą.

1.2. Privačios žemės, miško sklypo ploto skirtumo kompensavimo tvarkos aprašą.

2. Nustatyti, kad:

2.1. Šis nutarimas taikomas vykdant žemės reformą kaimo gyvenamosiose vietovėse ir miesto gyvenamosioms vietovėms po 1995 m. birželio 1 d. priskirtose teritorijose.

2.2. Žemės reformos darbams priskiriami darbai ir paslaugos, susiję su žemės reformos žemėtvarkos projektų ir žemės sklypų planų, prilyginamų žemės reformos žemėtvarkos projektams (toliau – žemės reformos žemėtvarkos projektai), kuriuose projektuojami žemės, miško sklypai ir vandens telkiniai, numatomi grąžinti natūra, perduoti, suteikti nuosavybėn neatlygintinai, perduoti patikėjimo teise, parduoti, išnuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis, rengimu ir įgyvendinimu.

2.3. Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [65-1558](#)) 4 straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais piliečiams gali būti skiriamas didesnis žemės sklypo plotas iš laisvos žemės fondo. Piliečiai prašymus skirti didesnę žemės sklypo plotą iš laisvos žemės fondo Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) teritoriniams padaliniais (toliau – žemėtvarkos skyriai) pagal žemės sklypų buvimo vietą pateikia kartu su prašymu suteikti lygiavertį žemės sklypą. Sprendimą dėl prašymo skirti didesnę žemės sklypo plotą iš laisvos žemės fondo Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas priima iki įsakymo, kuriuo nustatyta žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo pradžios data, priėmimo.

2.4. Žemė, dėl kurios pateikti piliečių prašymai grąžinti ją natūra, tačiau šie piliečiai iki 2003 m. gruodžio 31 d. nepateikė nuosavybės teises bei giminystės ryšį su savininku patvirtinančių dokumentų ir iki 2003 m. gruodžio 31 d. nesikreipė į teismą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo, priskiriama laisvos žemės fondo žemei (išskyrus šio nutarimo 2.5 punkte nurodytus atvejus).

2.5. Jeigu piliečių, kuriems teismo sprendimu atnaujinti praleisti terminai pateikti prašymus atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką ir vandens telkinius ir (arba) pateikti nuosavybės teises ir giminystės ryšį su savininku patvirtinančius dokumentus, prašymai atkurti nuosavybės teises grąžinant žemę, mišką, vandens telkinius natūra ir (arba) nuosavybės teises ar giminystės ryšį su savininku patvirtinantys dokumentai pateikti jau priėmus Nacionalinės žemės tarnybos vadovui arba jo įgaliotam žemėtvarkos skyriaus vedėjui sprendimą dėl žemės reformos žemėtvarkos projektui rengti parinktos teritorijos ribų patvirtinimo (bet iki žemės reformos žemėtvarkos projekto patvirtinimo), žemės sklypai projektuojami natūra grąžintinoje žemėje. Asmenims, kuriems rengiamame žemės reformos žemėtvarkos projekte šioje žemėje projektuojami (suprojektuoti)

perduotini nuosavybėn neatlygintinai ar parduotini žemės sklypai, tokie sklypai projektuojami iš naujo šio žemės reformos žemėtvarkos projekto teritorijoje likusioje laisvoje valstybinėje žemėje, nekeičiant kitiems asmenims pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytą eilę suprojektuotų žemės sklypų ribų.

2.6. Laisvos žemės fondo žemė, dėl kurios nepateikti piliečių prašymai suprojektuoti žemės reformos žemėtvarkos projekte grąžinamus natūra žemės sklypus, perduodama arba suteikiama nuosavybėn neatlygintinai, taip pat parduodama asmenims arba nuomojama suformavus žemės sklypus žemės reformos žemėtvarkos projekte.

Teritorijose, kuriose pagal bendrojo teritorijų planavimo dokumentus žemė numatyta naudoti ne žemės ūkio veiklai, laisvos žemės fondo žemėje žemės ūkio paskirties žemės sklypai asmenims neperduodami, nesuteikiami nuosavybėn neatlygintinai, taip pat neparduodami (išskyrus žemės sklypus žemės ūkio paskirties statiniams eksploatuoti ir žemės sklypus, už kuriuos teisės aktų nustatyta tvarka sumokėtos įmokos pinigais arba valstybės vienkartinėmis išmokomis). Ši žemė žemės ūkio veiklai nuomojama tol, kol jos prireiks kitoms reikmėms.

2.7. Žemėtvarkos skyrius kartu su žemės reformos žemėtvarkos projektus rengiančiais asmenimis, nurodytais Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 16 straipsnio 3 dalyje, kasmet iki gegužės 31 d. nustato, kuriems fiziniams asmenims asmeninio ūkio žemė suteikta pažeidžiant įstatymus, taip pat kurie fiziniai asmenys patys nenaudoja jiems suteiktos žemės asmeninio ūkio poreikiams (žemės netvarko taip, kad ji būtų tinkama naudoti pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, arba jos patys nenaudoja), ir sudaro Fizinių asmenų, kuriems asmeninio ūkio žemė suteikta pažeidžiant įstatymus arba kurie patys nenaudoja jiems suteiktos žemės asmeninio ūkio poreikiams, sąrašą (toliau – Sąrašas). Jame nurodoma fizinio asmens vardas, pavardė, gyvenamoji vieta, apylinkės tarybos sprendimo ar apskrities valdytojo arba apskrities viršininko įsakymo, kuriuo buvo suteikta (arba patvirtinta) asmeninio ūkio žemė, data ir numeris, žemės ūkio naudmenų plotas ir vieta. Į Sąrašą taip pat įrašomi fiziniai asmenys, žemėtvarkos skyriui pateikę prašymą, kuriuo atsisako jiems suteiktos asmeninio ūkio žemės.

Sąrašą tvirtina žemėtvarkos skyriaus vedėjas. Rengiant žemės reformos žemėtvarkos projektą, asmeninio ūkio žemės sklypai Sąraše nurodytiems fiziniams asmenims neprojektuojami.

Teritorijose, kuriose žemė pagal įstatymus buvo suteikta asmeninio ūkio poreikiams, žemės sklypai, suprojektuoti pagal žemės reformos žemėtvarkos projektą, gali būti perleidžiami privačion nuosavybėn ar nuomojami tik asmeninio ūkio poreikiams žemę naudojančioms piliečiams. Šiose teritorijose žemė gali būti grąžinama natūra, perduodama, suteikiama nuosavybėn neatlygintinai arba išnuomojama (išskyrus šio nutarimo 2.6 punkto 2 pastraipoje nurodytus atvejus) kitiems asmenims, tik žemės reformos žemėtvarkos projekte patikslinus asmeninio ūkio teritorijos ribas.

2.8. Nacionalinė žemės tarnyba teikia Žemės ūkio ministerijai informaciją apie atliktus žemės reformos darbus Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka ir terminais.

2.9. Žemėtvarkos skyriai Nacionalinės žemės tarnybos interneto tinklalapyje skelbia informaciją apie laisvą valstybinę žemę ir rengiamus žemės reformos žemėtvarkos projektus.

2.10. Vietovėje paženklintos privačios žemės, miško sklypų ribos, kurių posūkio taškų koordinatės nustatytos grafiškai pagal naujausią kartografinę medžiagą, vėliau atliekant kadastrinius matavimus nekeičiamos, o nustatytas žemės, miško sklypo ploto skirtumas, viršijantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (Žin., 2002, Nr. [41-1539](#); 2005, Nr. [80-2899](#)), nustatytą leistiną matavimo tikslumą, kai išmatuoto žemės ar miško sklypo plotas yra mažesnis, šio žemės ar miško sklypo savininkui gali būti kompensuojamas:

2.10.1. pinigais arba vertybiniais popieriais;

2.10.2. perduodant atitinkamai nustatyto žemės ar miško sklypo ploto skirtumo, viršijančio leistiną matavimo tikslumą, dydžio žemės ar miško sklypą, jeigu žemės ar miško sklypo kadastriniai matavimai atlikti iki 2010 m. birželio 30 dienos. Nustatytas miškų ūkio paskirties žemės sklypo ploto skirtumas kompensuojamas perduodant miškų ūkio paskirties žemės sklypą, kitais atvejais – žemės ūkio paskirties žemės sklypą. Laikoma, kad žemės, miško sklypų kadastriniai matavimai atlikti iki 2010 m. birželio 30 d., jeigu valstybinėje koordinatinių sistemoje

nustatytos žemės, miško sklypų ribų posūkio taškų ir riboženklių koordinatės ir iki 2010 m. birželio 30 d. parengta ir su lydraščiu pateikta žemėtvarkos skyriui kadastro duomenų byla.

MINISTRAS PIRMININKAS

GEDIMINAS VAGNORIUS

ŽEMĖS IR MIŠKŲ ŪKIO MINISTRAS

EDVARDAS MAKELIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1998 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 385

(Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2011 m. rugpjūčio 17 d. nutarimo Nr. 915

redakcija)

**ŽEMĖS REFORMOS ŽEMĖTVARKOS PROJEKTŲ RENGIMO IR ĮGYVENDINIMO
TVARKOS APRAŠAS**

1. Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų turinį, sudėtį, rengimo, viešo svarstymo, derinimo, tvirtinimo ir įgyvendinimo tvarką, taip pat planavimo proceso dalyvių tarpusavio santykius šio proceso metu.

2. Žemės reformos žemėtvarkos projektas pagal planuojamos teritorijos dydį ir sprendinių konkretizavimo lygį yra vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentas.

3. Teritorijų, kuriose bus rengiami žemės reformos žemėtvarkos projektai, ribas ir šių projektų parengimo terminus nustato ir tvirtina Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) vadovas arba jo įgaliotas teritorinio padalinio (toliau – žemėtvarkos skyrius) pagal žemės buvimo vietą vedėjas.

4. Žemėtvarkos skyriaus vedėjas vietiniame laikraštyje, Nacionalinės žemės tarnybos interneto tinklalapyje ir seniūnijos, kurioje numatytas planavimas, skelbimų lentoje skelbia informaciją apie pradedamą rengti žemės reformos žemėtvarkos projektą.

Apie pradedamą rengti žemės reformos žemėtvarkos projektą raštu pranešama Aprašo 18.1–18.4 punktuose nurodytoms institucijoms. Jeigu teritorija (jos dalis), kurioje numatyta rengti žemės reformos žemėtvarkos projektą, atitinka Aprašo 18.5–18.7 punktuose nurodytas sąlygas, pranešama ir šiuose punktuose nurodytoms institucijoms.

5. Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas patvirtina pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo (Žin., 1991, Nr. [24-635](#); 1997, Nr. 69-1735) 10 straipsnyje nustatytą eilę sugrupuotų asmenų, pateikusių prašymus grąžinti natūra, perduoti ar suteikti nuosavybėn neatlygintinai žemės, miško sklypus ar vandens telkinius, taip pat parduoti, išnuomoti, perduoti neatlygintinai naudotis arba patikėjimo teise valstybinės žemės sklypus, sąrašą (toliau – asmenų sąrašas).

6. Žemėtvarkos skyrius pagal dokumentų perdavimo ir priėmimo aktą žemės reformos žemėtvarkos projekto autoriui, nurodytam Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 16 straipsnyje (toliau – projekto autorius), pateikia šiuos dokumentus:

6.1. valstybės išperkamos ir neprivatizuojamos žemės plotų planus su tekstine dalimi;

6.2. fizinių asmenų, kuriems asmeninio ūkio žemė suteikta pažeidžiant įstatymus arba kurie patys nenaudoja jiems suteiktos žemės asmeninio ūkio poreikiams, sąrašus;

6.3. turėtų žemės valdų planus;

6.4. specialiųjų žemės naudojimo sąlygų planus;

6.5. žemės ūkio naudmenų įvertinimo planus;

6.6. parengtas nuosavybės teisių atkūrimo bylas;

6.7. asmenų prašymus grąžinti natūra, perduoti ar suteikti nuosavybėn neatlygintinai žemės, miško sklypus ar vandens telkinius, parduoti, išnuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis arba patikėjimo teise valstybinės žemės sklypus, taip pat prie prašymų pridedamus dokumentus;

6.8. valstybės įmonių miškų urėdijų (toliau – miškų urėdijos) prašymus suprojektuoti valstybinės reikšmės miškų plotams priskirtinus miškų žemės sklypus, valstybinės reikšmės miškų, perduotinų miškų urėdijoms patikėjimo teise valstybinėms funkcijoms įgyvendinti, žemės sklypus ir laisvos žemės fondo plotuose, netinkamuose naudoti žemės ūkio veiklai, numatomus apsodinti mišku žemės sklypus ir prie prašymų pridedamus dokumentus;

6.9. nusausintų ir drėkinamų žemės plotų planus;

6.10. informaciją apie žemės sklypus, kuriuos nuo 2004 m. rugpjūčio 7 d. naudoja valstybės paramos įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę subjektai, atitinkantys Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo (Žin., 2003, Nr. [15-600](#); 2004, Nr. 124-4490) 2 straipsnyje nurodytas sąlygas;

6.11. turimą informaciją apie žemės reformos žemėtvarkos projektui rengti patvirtintoje teritorijoje parengtus ar pradėtus rengti detaliuosius planus arba kitus teritorijų planavimo dokumentus.

7. Projekto autorius:

7.1. valstybės išperkamos ir neprivatizuojamos žemės planuose pažymi nustatytus naujus ar pasikeitusius:

7.1.1. neprivatizuojamų pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 13 ir 14 straipsnius žemės, miško sklypų ir vandens telkinių plotus bei ribas;

7.1.2. valstybės išperkamų pagal Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [65-1558](#)) 12 ir 13 straipsnius žemės, miško sklypų ir vandens telkinių plotus bei ribas;

7.2. pagal Nacionalinės žemės tarnybos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo patvirtintą asmenų sąrašą žemės reformos žemėtvarkos projekte suprojektuoja:

7.2.1. grąžinamus natūra, perduodamus ar suteikiamus nuosavybėn neatlygintinai žemės, miško sklypus ar vandens telkinius bei parduodamus, išnuomojamus ar perduodamus neatlygintinai naudotis arba patikėjimo teise žemės sklypus;

7.2.2. fiziniams asmenims suteiktus ir jų naudojamus asmeninio ūkio ir tarnybinių dalų žemės sklypus;

7.2.3. valstybinės žemės sklypus, kuriuos nuo 2004 m. rugpjūčio 7 d. naudoja valstybės paramos įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę subjektai, atitinkantys Lietuvos Respublikos žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo laikinojo įstatymo 2 straipsnyje nurodytas sąlygas;

7.2.4. valstiečio ūkiui suteiktus ir naudojamus žemės sklypus, kuriuos jų naudotojams pagal galiojusias teisės aktus buvo leista pirkti ir už juos sumokėta valstybės vienkartinėmis išmokomis iki 1998 m. gruodžio 31 d. arba pinigais iki 2001 m. rugpjūčio 17 dienos;

7.2.5. keliams eksploatuoti reikalingus žemės sklypus;

7.2.6. valstybinės reikšmės miškų plotams priskirtinus miškų žemės sklypus, valstybinės reikšmės miškų, perduotinų miškų urėdijoms patikėjimo teise valstybinėms funkcijoms įgyvendinti, žemės sklypus ir laisvos žemės fondo plotuose, netinkamuose naudoti žemės ūkio veiklai, numatomus apsodinti mišku žemės sklypus;

7.3. žemės reformos žemėtvarkos projekte nurodo suprojektuotų žemės sklypų pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės naudojimo būdą ir pobūdį, taikomas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, suprojektuoja žemės sklypams siūlomus servitutus.

8. Žemės, miško sklypai ir vandens telkiniai projektuojami pagal Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo metodiką, patvirtintą Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 207 (Žin., 1998, Nr. [43-1189](#); 2008, Nr. [93-3690](#)).

9. Žemės reformos žemėtvarkos projektuose projektuojamų žemės, miško sklypų ir vandens telkinių ribos ir vieta suderinamos su asmeniu, pageidaujančiu atkurti nuosavybės teises į žemę, mišką, vandens telkinius, asmeniu, pageidaujančiu gauti žemę nuosavybėn neatlygintinai, ar asmeniu, pageidaujančiu pirkti, nuomoti, gauti neatlygintinai naudotis arba patikėjimo teise valstybinės žemės sklypą.

10. Žemės reformos žemėtvarkos projektuose numatomi grąžinti, perduoti arba suteikti nuosavybėn neatlygintinai, parduoti, gauti neatlygintinai naudotis arba patikėjimo teise žemės, miško sklypai turi turėti racionalias ribas, derinamas prie vietovės situacijos kontūrų; sklypų ribos turi sutapti su stabiliomis kraštovaizdžio kompleksų ir objektų ribomis, upių, ežerų, tvenkinių ir kitų vandens telkinių krantais ar viduriu, miškų, kitų aiškių naudmenų (pelkių), valstybinės ir vietinės reikšmės kelių ir geležinkelių žemės ribomis, senomis ežiomis, gretimų žemės sklypų ribomis. Žemės sklypų ribos ir dydžiai taip pat nustatomi atsižvelgiant į vietovės kraštovaizdžio ypatumus

(atskiris sklypais gali būti projektuojami žemės plotai su natūraliomis žemės naudmenomis – pelkėmis, krūmais, šaltiniais, akmenynais ir kita), žemės dirbimo sąlygas (lygumose – tiesiomis linijomis, kalvotose vietovėse – atsižvelgiant į reljefo pobūdį), istorinį paveldą (atsižvelgiant į buvusių dvarų, jų parkų, palivarkų ribas) ir turi sudaryti palankias sąlygas naudoti žemės sklypus pagal paskirtį.

11. Gražinami natūra žemės, miško sklypai ar vandens telkiniai suprojektuojami žemės reformos žemėtvarkos projekte. Gražinant žemės, miško sklypus ar vandens telkinius natūra buvusiose į vienkiemius išskirstytose teritorijose, nereikalaujama žemės reformos žemėtvarkos projektų patvirtinimo.

12. Kai gražinamame natūra žemės ar miško sklype yra įsiterpęs žemės sklypas, naudojamas asmenų nuosavybės teise priklausančioms statiniams ir (ar) įrenginiams (statomiems ar pastatytiems), žemės reformos žemėtvarkos projekte atskiru žemės sklypu suprojektuojami šioms statiniams ir (ar) įrenginiams (statomiems ar pastatytiems) eksploatuoti reikalingi žemės sklypai.

13. Asmeninio ūkio žemės sklypai paprastai projektuojami fizinių asmenų turėtoje žemės valdoje, jeigu ši yra asmeniniam ūkiui skirtoje teritorijoje.

14. Rengiant žemės reformos žemėtvarkos projektą asmeniniam ūkiui skirtoje teritorijoje, sklypų vietos ir ribos gali būti keičiamos atsižvelgiant į asmeninio ūkio žemės sklypų naudotojų susirinkimo išvadą, nederinant su konkrečiais asmeninio ūkio žemės sklypų naudotojais, jeigu:

14.1. prie vienkiemų jų savininkams suprojektuojami gražinami natūra ne mažesni kaip 3 hektarų žemės ūkio naudmenų sklypai;

14.2. Nacionalinės žemės tarnybos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimu sumažinamas asmeniniam ūkiui naudojamas žemės sklypas piliečiams, kurie susigražina nuosavybėn daugiau kaip 3 hektarus žemės ūkio naudmenų toje kadastro vietovėje, kur yra jų naudojama asmeninio ūkio žemė;

14.3. šie pakeitimai leis suprojektuoti stambesnius toje teritorijoje projektuojamus žemės sklypus ar sumažinti nuotolį iki asmeninio ūkio žemės naudotojams nuosavybės teise priklausančių sodybų.

15. To paties asmens asmeninio ūkio žemės sklype esančių žemės ūkio naudmenų plotas kartu su namų valdos žemės sklype esančių žemės ūkio naudmenų plotu negali būti didesnis už apylinkės tarybos sprendimu ar apskrities valdytojo arba apskrities viršininko įsakymu asmeniniam ūkiui suteiktą žemės plotą.

16. Asmenys savo pretenzijas ir pasiūlymus dėl suprojektuotų žemės sklypų vietos ir ribų žemėtvarkos skyriui gali teikti raštu visą žemės reformos žemėtvarkos projekto rengimo laikotarpį iki viešo susirinkimo ir jo metu.

Visos gautos pretenzijos ir pasiūlymai žemėtvarkos skyriuje išnagrinėjami, įvertinami ir dėl jų priimamas žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimas. Asmenims atsakoma raštu ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo pretenzijų ir pasiūlymų pateikimo. Atmetant pretenzijas ar pasiūlymus, nurodomi atmetimo motyvai. Žemėtvarkos skyriaus vedėjo sprendimą atmesti pretenzijas ar pasiūlymus asmenys gali skusti Nacionalinės žemės tarnybos vadovui.

17. Žemės reformos žemėtvarkos projektų viešą svarstymą Visuomenės informavimo ir dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 (Žin., 1996, Nr. [90-2099](#); 2007, Nr. 33-1190), nustatyta tvarka organizuoja žemėtvarkos skyrius dalyvaujant projekto autoriui.

18. Parengti žemės reformos žemėtvarkos projektai derinami su:

18.1. Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamentu pagal žemės buvimo vietą;

18.2. Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos;

18.3. savivaldybės administracijos direktoriumi pagal žemės buvimo vietą;

18.4. miškų urėdija pagal žemės buvimo vietą;

18.5. Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, jeigu suprojektuoti žemės sklypai yra:

18.5.1. Lietuvos Respublikos ir Baltarusijos Respublikos, Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos pasienio ruožo į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą 0,5 kilometro pločio juostoje nuo valstybės sienos linijos, kai valstybės siena eina sausuma, arba nuo vandens telkinio kranto, kai valstybės siena eina pasienio vandenimis;

18.5.2. Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos pasienio ruožo į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą 0,3 kilometro pločio juostoje nuo valstybės sienos linijos, kai valstybės siena eina sausuma, arba nuo vandens telkinio kranto, kai valstybės siena eina pasienio vandenimis;

18.5.3. Lietuvos Respublikos ir Lenkijos Respublikos pasienio ruožo dalyje – nuo valstybės sienos linijos iki pasienio rokadinio kelio;

18.6. Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, jeigu projektuojamoje teritorijoje yra naudojamų ar išžvalgytų nenaudojamų naudingųjų iškasenų telkinių;

18.7. Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, jeigu projektuojami gražinami natūra, perduodami, suteikiami nuosavybėn neatlygintinai, parduodami ar nuomojami, perduodami neatlygintinai naudotis ar patikėjimo teise žemės, miško sklypai yra magistralinių, krašto, rajoninių kelių apsaugos zonose.

19. Parengtus žemės reformos žemėtvarkos projektus tvirtina Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas.

Įsakymu, kuriuo tvirtinamas žemės reformos žemėtvarkos projektas, taip pat patvirtinamas asmenų, kuriems žemės reformos žemėtvarkos projekte suprojektuoti žemės sklypai, sąrašas (sąrašė nurodomas fizinio ar juridinio asmens vardas, pavardė ar pavadinimas, suprojektuoto žemės sklypo numeris plane, plotas, nustatyta pagrindinė žemės sklypo naudojimo paskirtis, žemės sklypo naudojimo būdas ir pobūdis, siūlomi servitutai ir taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, kiti teisės aktuose nustatyti apribojimai).

20. Nacionalinės žemės tarnybos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo patvirtinti žemės reformos žemėtvarkos projektai registruojami Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 721 (Žin., 1996, Nr. [60-1417](#); 2010, Nr. [91-4814](#)), nustatyta tvarka.

21. Žemės reformos žemėtvarkos projektai, kuriuose suprojektuoti žemės, miško sklypai ir vandens telkiniai pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo 10 straipsnyje nustatytą eilę, įgyvendinami Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo metodikos nustatyta tvarka.

22. Žemės reformos žemėtvarkos projektą valstybės lėšomis įgyvendina projekto autorius.

Žemės reformos žemėtvarkos projektą asmenų lėšomis įgyvendina asmens, kuriam suprojektuotas žemės sklypas, pasirinkimu projekto autorius arba kitas asmuo, nurodytas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo (Žin., 2000, Nr. [58-1704](#); 2003, Nr. [57-2530](#)) 11 straipsnio 1 ar 2 dalyje.

23. Žemės reformos žemėtvarkos projekte pardavimui arba nuomai suprojektuoto žemės ūkio paskirties žemės sklypo (išskyrus asmeninio ūkio žemės sklypus) kadastro duomenų byla žemėtvarkos skyriui turi būti pateikta per 6 mėnesius nuo žemės reformos žemėtvarkos projekto patvirtinimo. Jeigu per nustatytą terminą kadastro duomenų byla nepateikiama, Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas priima naują sprendimą neparduoti valstybinės žemės sklypo ir išbraukti asmenį iš Nacionalinės žemės tarnybos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo įsakymu patvirtinto asmenų, kuriems žemės reformos žemėtvarkos projekte suprojektuoti žemės sklypai, sąrašo.

Priedo pakeitimai:

Nr. [564](#), 2005-05-23, Žin., 2005, Nr. 66-2359 (2005-05-26), i. k. 1051100NUTA00000564

Nr. [915](#), 2011-08-17, Žin., 2011, Nr. 105-4924 (2011-08-23), i. k. 1111100NUTA00000915

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1998 m. balandžio 1 d. nutarimu Nr. 385

(Lietuvos Respublikos Vyriausybės

2011 m. rugpjūčio 17 d. nutarimo Nr. 915

redakcija)

**PRIVAČIOS ŽEMĖS, MIŠKO SKLYPO PLOTO SKIRTUMO KOMPENSAVIMO
TVARKOS APRAŠAS**

1. Privačios žemės, miško sklypo ploto skirtumo kompensavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja žemės, miško sklypo (toliau – žemės sklypas) savininkui žemės sklypo ploto skirtumo kompensavimą tais atvejais, kai, atlikus žemės sklypo kadastrinius matavimus, nustatant žemės sklypų ribų posūkio taškų ir riboženklių koordinates valstybinėje koordinacių sistemoje (toliau – kadastriniai matavimai), nustatoma, kad privačios žemės sklypo ploto skirtumas viršija leistiną matavimo tikslumą (toliau – ploto skirtumas), nustatytą Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (Žin., 2002, Nr. [41-1539](#); 2005, Nr. [80-2899](#)) (toliau – Kadastro nuostatai).

2. Vietovėje grafiškai pagal naujausioje kartografinėje medžiagoje pažymėtas ribas (preliminariis matavimais) paženklintos privačios žemės sklypo ribos vėliau, atliekant kadastrinius matavimus, nekeičiamos.

3. Atlikus kadastrinius matavimus ir nustačius žemės sklypo ploto skirtumą, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, žemės sklypo savininkas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) teritoriniam padaliniui (toliau – žemėtvarkos skyrius) pagal žemės sklypo buvimo vietą pateikia prašymą kompensuoti žemės sklypo ploto skirtumą jo pasirinktu Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme (Žin., 1991, Nr. [24-635](#); 1997, Nr. 69-1735) numatytu būdu. Pateikdamas prašymą kompensuoti pinigais sklypo ploto skirtumą, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, žemės sklypo savininkas nurodo banko sąskaitą, į kurią turi būti pervedami pinigai.

4. Žemės sklypo ploto skirtumas, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, šio žemės sklypo savininkui pinigais arba vertybiniais popieriais kompensuojamas šia tvarka:

4.1. Žemėtvarkos skyrius pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. vasario 24 d. nutarimo Nr. 205 „Dėl žemės įvertinimo tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [21-597](#); 2002, Nr. [102-4574](#)) 5.9 punktą nustato žemės sklypo, kurio atlikti kadastriniai matavimai, vertę. Žemės sklypo ploto skirtumo vertė apskaičiuojama proporcingai viso žemės sklypo nustatytai vertei.

4.2. Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas Kadastro nuostatų nustatyta tvarka įsakymu pakeičia privačios žemės sklypo kadastro duomenis. Šiame įsakyme nurodomas nustatyto žemės sklypo ploto skirtumo kompensavimo būdas – pinigais arba vertybiniais popieriais, taip pat žemės sklypo ploto skirtumo, kuris kompensuojamas žemės sklypo savininkui, vertė.

5. Priėmus sprendimą kompensuoti pinigais žemės sklypo ploto skirtumą, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, žemėtvarkos skyrius žemės sklypo savininką įtraukia į kas ketvirtį (iki kito ketvirčio pirmojo mėnesio 15 dienos) sudaromą žemės sklypų savininkų, kuriems pinigais kompensuojamas nustatytas privačios žemės sklypo ploto skirtumas, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, sąrašą. Sąraše nurodoma žemės sklypo savininko vardas ir pavardė arba pavadinimas, įsakymo dėl privačios žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimo data ir numeris, apskaičiuota žemės sklypo ploto skirtumo vertė. Sąrašas tvirtinamas žemėtvarkos skyriaus vedėjo įsakymu.

6. Kompensacija pinigais išmokama kitais kalendoriniais metais, priėmus Nacionalinės žemės tarnybos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo įsakymą dėl privačios žemės sklypo ploto skirtumo, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, kompensavimo pinigais privačios

žemės sklypo savininkui, per 40 kalendorinių dienų nuo lėšų pervedimo Nacionalinei žemės tarnybai. Žemėtvarkos skyrius pinigus pveda į asmens prašyme nurodytą banko sąskaitą.

7. Nacionalinė žemės tarnyba įsakymą dėl privačios žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimo, kuriame nurodomas nustatyto žemės sklypo ploto skirtumo kompensavimo būdas – kompensuoti vertybiniais popieriais, per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo išsiunčia valstybės įmonei Valstybės turto fondui ir apie tai raštu praneša žemės sklypo savininkui. Savininkas Atlyginimo piliečiams už valstybės išperkamą išlikusį nekilnojamąjį turtą, taip pat kompensavimo savininkams už suprojektuoto ir kadastriniais matavimais nustatyto žemės, miško sklypo plotų skirtumą, viršijantį leistiną matavimo tikslumą, valstybei nuosavybės teise priklausančiais vertybiniais popieriais (akcijomis) taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 1130 (Žin., 2002, Nr. [72-3078](#); 2010, Nr. [145-7446](#)), nustatyta tvarka kreipiasi į valstybės įmonę Valstybės turto fondą dėl žemės sklypo ploto skirtumo kompensavimo vertybiniais popieriais.

8. Už nustatytą žemės sklypo ploto skirtumą, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, žemės ar miško sklypas perduodamas šia tvarka:

8.1. Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas Kadastro nuostatų nustatyta tvarka įsakymu pakeičia privačios žemės sklypo kadastro duomenis ir nurodo nustatyto žemės sklypo ploto skirtumo kompensavimo būdą – kompensuoti nustatyto ploto skirtumo dydžio žemės ar miško sklypu.

8.2. Žemės sklypo savininkas įrašomas į kadastro vietovės, kurios teritorijoje yra privačios žemės sklypas, Nacionalinės žemės tarnybos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo patvirtintą asmenų sąrašą, nurodytą šiuo nutarimu patvirtinto Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo 5 punkte. Žemės sklypo savininkas įrašomas į tą pačią eiliškumo grupę, kurioje buvo įrašyti asmenys, įsigijantys žemės sklypą iš valstybės. Jeigu žemė ar miškas buvo grąžintas natūra, žemės sklypo savininkas įrašomas į pirmą eiliškumo grupę po piliečių, kuriems žemė numatoma grąžinti natūra.

Kai pagal rengiamą žemės reformos žemėtvarkos projektą paaiškėja, kad žemės sklypo savininkui pagal Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatyme nustatytą žemės įsigijimo eilę laisvos žemės fondo žemės nepakanka perduodamam žemės sklypui suformuoti arba likusi laisvos žemės fondo žemė yra pažeista, užimta medžių, krūmų želdinių ar pelkių, žemėtvarkos skyriaus vedėjas paaiškėjus, kad nepakanka laisvos žemės fondo žemės savininkui perduodamam žemės sklypui suprojektuoti arba likusi laisvos žemės fondo žemė yra pažeista, užimta medžių, krūmų želdinių ar pelkių, per 10 darbo dienų privalo žemės sklypo savininkui raštu (registruotu laišku) apie tai pranešti ir pasiūlyti rinktis žemės sklypą šios ar kitos savivaldybės seniūnijos kitos kadastro vietovės teritorijoje. Tokiu atveju žemės sklypo savininkas žemėtvarkos skyriui, kuriam pateiktas prašymas žemės sklypo ploto skirtumą kompensuoti nustatyto ploto skirtumo dydžio žemės ar miško sklypu, per 10 darbo dienų nuo pranešimo gavimo pateikia prašymą ir nurodo, kurios kitos kadastro vietovės teritorijoje pageidauja gauti žemės sklypą. Žemėtvarkos skyrius per 10 darbo dienų šį prašymą ir Nacionalinės žemės tarnybos vadovo arba jo įgalioto žemėtvarkos skyriaus vedėjo (arba apskrities viršininko) įsakymą dėl privačios žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimo, kuriame nurodomas nustatyto sklypo ploto skirtumo kompensavimo būdas – kompensuoti žemės ar miško sklypu, persiunčia tam žemėtvarkos skyriui, kurio veiklos teritorijoje žemės sklypą savininkas pageidauja gauti.

8.3. Pagal Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo metodiką, patvirtintą Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1998 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 207 (Žin., 1998, Nr. [43-1189](#); 2008, Nr. [93-3690](#)), žemės reformos žemėtvarkos projekte suprojektuojamas žemės arba miško sklypas.

8.4. Žemės sklypą suformavus Kadastro nuostatų nustatyta tvarka, Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas priima sprendimą dėl žemės sklypo ploto skirtumo, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra mažesnis, kompensavimo perduodant žemės sklypą.

9. Jeigu atlikus žemės sklypo kadastrinius matavimus nustatoma, kad žemės sklypo ploto skirtumas viršija leistiną matavimo tikslumą ir išmatuoto žemės sklypo plotas yra didesnis, savininko pageidavimu už šį žemės sklypo ploto skirtumą savininkui gali būti perduodamas nuosavybės neatlygintinai lygiavertis žemės plotas (jeigu žemės sklypo savininkas turi teisę atkurti nuosavybės teises į žemę) arba žemės sklypo savininkas žemės sklypo ploto skirtumą valstybei kompensuoja pinigais.

10. Apie galimybę kompensuoti valstybei žemės sklypo ploto skirtumą, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra didesnis, žemėtvarkos skyrius per 10 darbo dienų nuo kadastro duomenų bylos patikrinimo ir žemės sklypo plano suderinimo raštu (registruotu laišku) praneša žemės sklypo savininkui ir nurodo, kad šis per mėnesį nuo pranešimo gavimo raštu praneštą žemėtvarkos skyriui apie sutikimą žemės sklypo ploto skirtumo vertę kompensuoti valstybei pinigais arba kad žemės sklypo ploto skirtumo nepageidauja įsigyti nuosavybės. Jeigu žemės sklypo savininkas turi teisę atkurti nuosavybės teises į turėtą žemę, žemės sklypo ploto skirtumo vertę pasiūloma kompensuoti perduodant nuosavybės neatlygintinai lygiavertį žemės ar miško plotą, o jeigu ne, – žemės sklypo ploto skirtumo vertę kompensuoti valstybei pinigais.

11. Žemės sklypo savininkui pateikus prašymą už žemės sklypo ploto skirtumą perduoti neatlygintinai nuosavybės lygiavertį turėtajam žemės ar miško plotą, Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas priima sprendimą dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę, perduodant nuosavybės neatlygintinai lygiavertę žemės ar miško sklypo dalį.

12. Jeigu žemės sklypo savininkas pageidauja žemės sklypo ploto skirtumą, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra didesnis, kompensuoti valstybei pinigais, kompensuojama šia tvarka:

12.1. Žemėtvarkos skyrius Aprašo 4.1 punkte nustatyta tvarka apskaičiuoja žemės sklypo ploto skirtumo vertę ir parengia įsakymo dėl privačios žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimo ir žemės sklypo ploto skirtumo, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra didesnis, kompensavimo valstybei pinigais projektą. Įsakymo projekte nurodoma žemės sklypo ploto skirtumo vertė ir 3 mėnesių terminas (pradedamas skaičiuoti nuo pranešimo apie mokėtiną sumą įteikimo), per kurį asmuo privalo apmokėti įsakymo projekte nurodytą žemės sklypo ploto skirtumo vertę. Įsakymo projektas per 20 darbo dienų suderinamas su žemės sklypo savininku, o šis raštu patvirtina, kad sutinka su apskaičiuota žemės sklypo ploto skirtumo verte ir kitomis įsakymo projekte išdėstytomis žemės sklypo ploto skirtumo kompensavimo valstybei sąlygomis.

12.2. Žemėtvarkos skyriaus vedėjas žemės sklypo savininkui įteikia (pasirašytinai) arba siunčia registruotu laišku su įteikimu pranešimą, kuriame nurodoma pinigų suma, banko įstaiga (skyrius, filialas), sąskaitos, į kurią turi būti pervadama nurodyta pinigų suma, numeris. Pranešime nurodyta pinigų suma turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo pranešimo gavimo.

12.3. Gavęs informaciją apie žemės sklypo savininko sumokėtus pinigus, Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas Kadastro nuostatų nustatyta tvarka priima įsakymą dėl privačios žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimo ir žemės sklypo ploto skirtumo, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra didesnis, kompensavimo valstybei pinigais.

13. Jeigu privačios žemės sklypo savininkas nesuderina (raštu nepatvirtina) įsakymo dėl privačios žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimo ir žemės sklypo ploto skirtumo, kai išmatuoto žemės sklypo plotas yra didesnis, kompensavimo valstybei pinigais projekto ar per 3 mėnesius nuo pranešimo sumokėti valstybei nustatytą sumą už žemės sklypo ploto skirtumą gavimo nesumoka nurodytos sumos arba žemės sklypo savininkas nepageidauja kompensuoti valstybei žemės sklypo ploto skirtumo, Nacionalinės žemės tarnybos vadovas arba jo įgaliotas žemėtvarkos skyriaus vedėjas Kadastro nuostatų nustatyta tvarka priima įsakymą dėl privačios žemės sklypo kadastro duomenų pakeitimo ir valstybės bendrosios dalinės nuosavybės teisės į žemės sklypo dalį, kurią sudaro nustatytas žemės sklypo ploto skirtumas, įregistravimo Nekilnojamojo turto registre. Už naudojimąsi valstybei nuosavybės teise priklausančia žemės sklypo dalimi asmuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 10 d. nutarimo Nr. 1387 „Dėl žemės nuomos mokesčio už valstybinės žemės sklypų naudojimą“ (Žin., 2003, Nr. [106-4755](#)) nustatyta tvarka moka žemės nuomos mokesťį.

Priedo pakeitimai:

Nr. [564](#), 2005-05-23, Žin., 2005, Nr. 66-2359 (2005-05-26), i. k. 1051100NUTA00000564
Nr. [915](#), 2011-08-17, Žin., 2011, Nr. 105-4924 (2011-08-23), i. k. 1111100NUTA00000915

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [527](#), 2002-04-15, Žin., 2002, Nr. 41-1532 (2002-04-19), i. k. 1021100NUTA00000527

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. balandžio 1 d. nutarimo Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje" dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [564](#), 2005-05-23, Žin., 2005, Nr. 66-2359 (2005-05-26), i. k. 1051100NUTA00000564

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. balandžio 1 d. nutarimo Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo vietovėje" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [879](#), 2006-09-12, Žin., 2006, Nr. 98-3809 (2006-09-16), i. k. 1061100NUTA00000879

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. balandžio 1 d. nutarimo Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo gyvenamojoje vietovėje" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [916](#), 2007-08-29, Žin., 2007, Nr. 96-3885 (2007-09-11), i. k. 1071100NUTA00000916

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. balandžio 1 d. nutarimo Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo gyvenamojoje vietovėje" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [915](#), 2011-08-17, Žin., 2011, Nr. 105-4924 (2011-08-23), i. k. 1111100NUTA00000915

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. balandžio 1 d. nutarimo Nr. 385 "Dėl žemės reformos vykdymo kaimo gyvenamojoje vietovėje" pakeitimo